

EFICIENȚA APROVIZIONĂRII CU APĂ ȘI CANALIZARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Cristina SPEIANU, st. gr. IMC-1206

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Desfășurarea în bune condiții a vieții și a activităților din cadrul colectivităților umane presupune existența, concomitent cu spațiile de locuit și de desfășurare a diverselor activități, a obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară. Funcționarea bună a infrastructurii determină gradul de civilizație, confort, sănătate publică și de protecție a mediului înconjurător. Funcționarea unei societăți umane s-a bazat în toate timpurile pe existența infrastructurii. Dezvoltarea infrastructurii a constituit dintotdeauna o prioritate majoră la nivelul tuturor actorilor implicați în activitatea economico-socială, de la autorități publice la organizații private și chiar populația civilă. Dezvoltarea infrastructurii din perspectivă complexă, cantitativă și calitativă, a constituit una dintre probleme majore ale evoluției socio-umane din ultimul secol de existență.*

Cuvinte-cheie: *infrastructură; infrastructura edilitară; clasificare rețelelor edilitare; rețea de aprovizionare cu apă*

Scopul și importanța dezvoltării rețelelor edilitare reprezintă o preocupare majoră și permanentă în vederea atingerii condițiilor de trai tot mai performante, în ritmul cerut de necesitățile reale ale populației unei comunități (localități), corelat cu standardul de viață internațional. Obiectivele specifice vizează reabilitarea și extinderea infrastructurii în domeniul apei și apei uzate, cu privire la: îmbunătățirea calității apei potabile și protejarea sănătății publice; protejarea mediului, în particular, a calității apei în cursurile de apă și a apei subterane; maximizarea numărului de locuitori conectați la sistemul public de alimentare cu apă; extinderea serviciului de colectare a apelor uzate la nivelul întregului județ -îmbunătățirea standardelor serviciilor și creșterea siguranței în funcționare a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare; optimizarea rețelei de distribuție și a sistemului de colectare și epurare a apelor uzate; asigurarea economiei de energie și reducerea costurilor generale de operare; definirea unui program de investiție pe termen lung în sectorul de apă și apă uzată; creșterea capacității operatorului .

Prin infrastructură se înțelege un ansamblu de elemente care se încadrează în una din situațiile de mai jos :

✚ ansamblul elementelor care susțin partea principală a unei construcții, care o fixează pe teren și care transmite acesteia forțele;

✚ ansamblu de elemente de tip rețea, care constituie un minisistem. Infrastructura edilitară este parte a infrastructurii reprezentată de rețelele edilitare.

rețea electrică de distribuție – sistem format din linii electrice de tensiune înaltă, medie sau joasă, cu echipament și utilaj de transformare și de comutare, precum și cu instalații auxiliare situate în aval de punctul de racordare la rețeaua electrică de transport și în amonte de punctul de delimitare de instalația de utilizare, care servesc în ansamblu la distribuția de energie electrică pînă la punctul de delimitare de instalația de utilizare;

rețea electrică de transport – sistem format din linii electrice de tensiune înaltă, cu echipament și utilaj de transformare și de comutare, precum și cu instalații auxiliare, care servesc în ansamblu la transportul energiei electrice;

rețea de distribuție a gazelor naturale – sistem format din conducte de gaze naturale cu o presiune de pînă la 1,2 MPa inclusiv, cu stații de reglare-măsurare și cu alte instalații situate în aval de punctul de racordare la rețeaua de transport al gazelor naturale și în amonte de punctul de delimitare de instalația de utilizare, care servesc în ansamblu la distribuția gazelor naturale pînă la punctul de delimitare de instalația de utilizare;

rețea de transport al gazelor naturale – sistem format din conducte de gaze naturale de presiune mai mare de 1,2 MPa, cu stații de compresare, de predare și de măsurare, care servesc în ansamblu la transportul gazelor naturale;

rețea de aprovizionare cu apă – ansamblul de construcții, instalații, acțiuni și operațiuni prin care apa captată dintr-o sursă naturală este tratată, transportată, înmagazinată și distribuită la locul de consum;

rețea de canalizare – totalitatea construcțiilor și instalațiilor care colectează, transportă, epurează și evacuează într-un receptor natural apele de canalizare;

sistem de administrare a deșeurilor –totalitatea amplasamentelor autorizate, construcțiilor și instalațiilor destinate colectării, sortării și utilizării tuturor tipurilor de deșeuri;

rețea de comunicații electronice– sisteme de transmitere și, după caz, echipamente de comutare sau rutare, precum și alte resurse care permit transmiterea semnalelor prin suport fizic, electromagnetic sau prin orice alte mijloace, incluzând rețele de comunicații prin satelit, rețele fixe și rețele mobile terestre, rețele de transport al energiei electrice, în cazul în care acestea sînt utilizate și pentru transmiterea semnalelor, rețele utilizate pentru difuzarea programelor audiovizuale, rețele de televiziune prin cablu, indiferent de tipul informației transmise;

zona de protecție a obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară – zona adiacentă obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară, extinsă în spațiu, necesară asigurării condițiilor normale de exploatare și de protecție a obiectelor, în limitele căreia se stabilesc cerințe speciale pentru proprietari și utilizatorii terenurilor.

Sisteme de alimentare cu apă. În anul 2014 pe teritoriul țării au fost amplasate 836 sisteme de alimentare cu apă. Din total apeducte, pe parcursul anului au funcționat 784 sisteme sau circa 94 la sută.

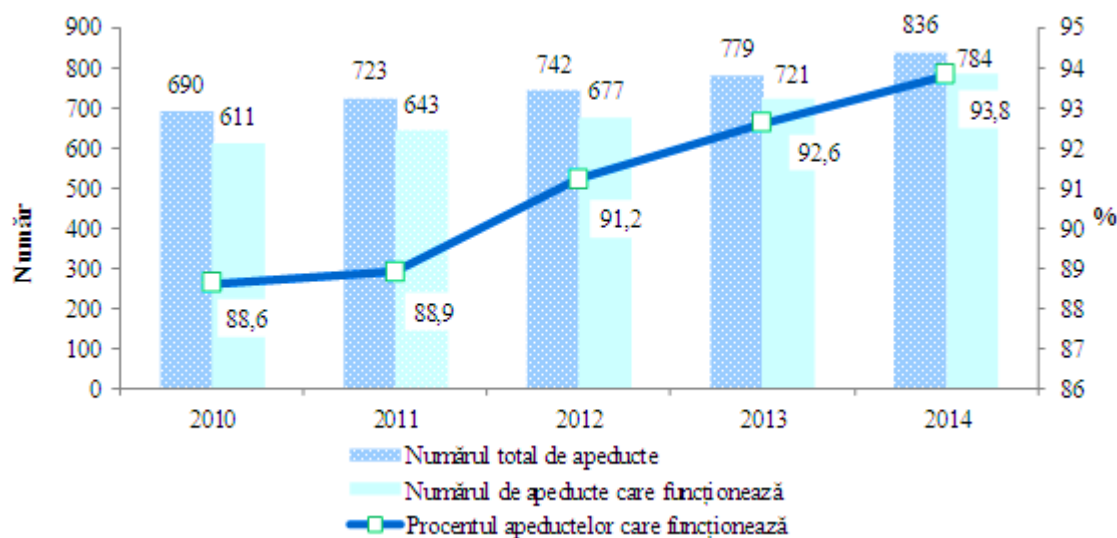


Figura 1. Sisteme de alimentare cu apă, 2010-2014

Sursa: elaborat de Biroul Național de Statistică.[1]

Lungimea totală a rețelilor și apeductelor de distribuție a apei potabile a constituit 10,5 mii km sau cu 0,6 mii km mai mult față de anul 2013. Dat fiind că nu toate sistemele de alimentare cu apă sunt funcționale, de facto pe parcursul anului au funcționat 10,3 mii km de rețea (98,1%). Volumul de apă captată a constituit 115,1 mil. m.c., inclusiv 71,6% din surse de suprafață, 22,1% din surse subterane și 6,3% din alte surse.

În anul 2014 cu servicii de alimentare cu apă au fost asigurate 30,7% din localitățile țării (în anul 2013 – 25,1%), 85,9% din orașe (75,4%) și 28,6% din localitățile rurale (22,9%). Dacă ne referim la populație, constatăm că circa 1,6 milioane din populația țării beneficiază de servicii de alimentare cu apă, ce reprezintă 44,4% din populația țării.

În anul 2014 volumul de apă distribuită de către întreprinderile specializate de alimentare cu apă a constituit 74,3 mil. m.c sau cu 0,6 mii m.c. mai puțin decât în anul 2013. În medie pe an la un locuitor revine 14,9 m.c. apă furnizată. În profil teritorial cel mai mare volum de apă furnizată la un locuitor se înregistrează în mun. Chișinău – 42,2 m.c., UTA Găgăuzia – 8,9 m.c., după care urmează regiunea Sud – 7,7 m.c.

Sisteme de canalizare centralizate. În anul 2014 din total apeducte, 166 au fost dotate cu sisteme de canalizare, din care au funcționat 121 sisteme sau cu 13 unități mai mult comparativ cu anul 2013. Din total sisteme de canalizare, 101 sunt dotate cu stații de epurare, din care funcționale sunt 70 unități. Numărul localităților cu sisteme de canalizare a constituit 136, dar funcționale au fost doar în 107 localități.

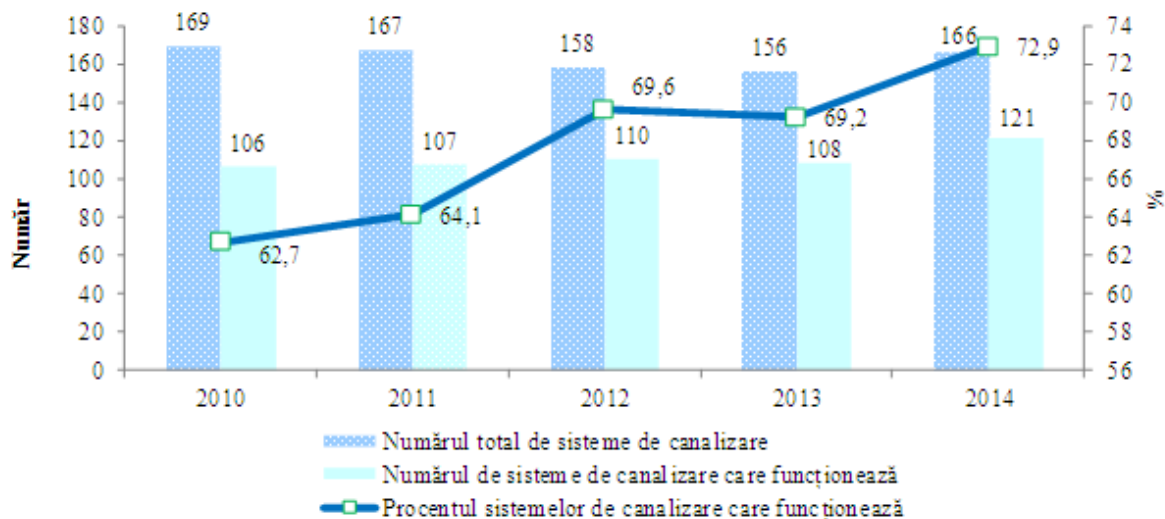


Figura 2. Sisteme de canalizare, 2010-2014

Sursa: elaborat de Biroul Național de Statistică.[1]

Lungimea totală a rețelei de canalizare a constituit 2,7 mii km, din care de facto au funcționat 2,5 mii km (92,6%). Capacitatea zilnică de curățare a apelor uzate pe parcursul anului 2014 a fost de 0,6 mil. m.c. de apă.

Pentru buna funcționare a serviciilor privind furnizarea utilităților publice, sunt necesare investiții majore în fiecare domeniu de infrastructură edilitară, care depășesc considerabil, de regulă, capacitățile financiare ale Autorității Locale și ale operatorilor de servicii, astfel încât este necesară accesarea unor surse de finanțare (externe sau interne). Finanțarea activității curente a serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare se face prin prețuri și tarife plătite de consumatori. Autoritățile publice practic nu subvenționează activitatea de exploatare și nu practică sisteme de protecție socială directă la serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare.

În ceea ce privește finanțarea investițiilor, trebuie de remarcat că în perioada de referință bugetul de stat se confruntă cu constrângeri considerabile și de aceea tendința de reducere a finanțării serviciilor publice locale și a investițiilor din această sursă este tot mai evidentă.

Autoritățile locale nu dispun deocamdată de suficiente resurse proprii pentru acoperirea nevoilor urgente de investiții în acest domeniu. Analizând principalele căi de atragere a fondurilor pentru finanțarea investițiilor în sistemele de alimentare cu apă și canalizare, putem constata următoarele:

Atragerea și utilizarea unor fonduri nerambursabile

Există câteva realizări notabile în direcția atragerii și utilizării de fonduri nerambursabile, dintre care menționăm:

- ✚ fondurile obținute din partea Uniunii Europene în cadrul Programului securitatea alimentară, în sumă de 2 mil. Euro, din care se implementează deja proiecte concrete de alimentare cu apă și canalizare în 16 localități (orașele Anenii Noi, Bucovăț, Criuleni, Drochia, Rîșcani, comunele Bașcalia, Brînza, Costuleni, Coșnița, Doroțcaia, Gura Căinarului, Ghetlova, Petrești, Pelivan, Tănătari, Văratic);

- ✚ fonduri obținute din partea Suediei și Elveției, din care vor fi implementate proiecte în 30 localități;

- ✚ grantul alocat de Turcia pentru construcția stației de tratare a apei în or. Ceadâr-Lunga.

Finanțarea investițiilor prin credite rambursabile. Cele mai semnificative realizări în acest domeniu sînt:

✚ creditul acordat de Statul Kuweit în anul 2006 pentru 6 localități prioritare: orașele Strășeni, Taraclia și Hîncești, comunele Carbalia, Sărata Veche și Risipeni;

✚ creditul acordat de Turcia pentru alimentarea cu apă a unor localități din sudul republicii.

Valoarea lucrărilor preconizate pentru realizarea obiectivelor, inclusiv de reabilitare a edificiilor existente, și pentru construcția obiectivelor noi se calculează în baza examinării detaliate a stării tehnice actuale a părților componente din ansamblul instalațiilor de captare a apei, a stațiilor de tratare a apelor captate și de epurare a apelor uzate, rețelelor de distribuție a apei furnizate și de canalizare a apelor uzate din fiecare localitate. În baza estimărilor bazate pe volumul de lucrări de construcție concrete, au fost elaborate devizele de cheltuieli respective.

Sistemul de canalizare în localitățile rurale pentru perioada 2012-2025 va include construcția rețelelor stațiilor de pompare și de epurare al apelor uzate. Gradul de epurare a apelor uzate va corespunde respectiv cerințelor și condițiilor de deversare, în funcție de clasificarea receptorilor naturali. Reieșind din valoarea generalizată a investițiilor, este estimată rata medie ce revine unei persoane pentru fiecare din raioanele administrative prin care a fost calculat necesarul total de investiții pentru construcția sistemelor de alimentare cu apă și canalizare în mediul rural, în care locuiesc 1246,5 mii de persoane. Investițiile necesare pentru anii 2012-2025 constituie circa 23369,7 mil. lei.

Bibliografie

1. *Activitatea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare pentru anul 2014, sursa*

<http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=48092>

2. *HOTĂRÎRE Nr. 662 din 13.06.2007, sursa*

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=324182>